

P9_TA(2023)0435

Strategický kompas a vesmírné obranné schopnosti EU

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 23. listopadu 2023 o Strategickém kompasu a vesmírných obranných schopnostech EU (2022/2078(INI))

(C/2024/4221)

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, zejména na článek 222 této smlouvy,
- s ohledem na hlavu V Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), a zejména na čl. 42 odst. 7 této smlouvy,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/588 ze dne 15. března 2023, kterým se zavádí Program Unie pro bezpečnou konektivitu na období 2023–2027 ⁽¹⁾,
- s ohledem na společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě ze dne 10. března 2023 nazvané „Kosmická strategie Evropské unie pro bezpečnost a obranu“ (JOIN(2023)0009),
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2557 ze dne 14. prosince 2022 o odolnosti kritických subjektů a o zrušení směrnice Rady 2008/114/ES ⁽²⁾,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2555 ze dne 14. prosince 2022 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii, o změně nařízení (EU) č. 910/2014 a směrnice (EU) 2018/1972 a o zrušení směrnice (EU) 2016/1148 (směrnice o bezpečnosti sítí a informací 2) ⁽³⁾,
- s ohledem na doporučení Rady ze dne 14. listopadu 2022, kterým se hodnotí pokrok dosažený zúčastněnými členskými státy při plnění závazků přijatých v rámci stálé strukturované spolupráce ⁽⁴⁾,
- s ohledem na společné sdělení Komise a vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 18. května 2022 o analýze nedostatků v oblasti investic do obrany a dalším postupu (JOIN(2022)0024),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/697 ze dne 29. dubna 2021, kterým se zřizuje Evropský obranný fond a zrušuje nařízení (EU) 2018/1092 ⁽⁵⁾,
- s ohledem na rozhodnutí Rady (SZBP) 2021/698 ze dne 30. dubna 2021 o bezpečnosti systémů a služeb zavedených, provozovaných a využívaných v rámci Kosmického programu Unie, které mohou mít dopad na bezpečnost Unie, a o zrušení rozhodnutí 2014/496/SZBP ⁽⁶⁾,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 15. února 2022 nazvané „Plán pro technologie s kritickým významem pro obranu a bezpečnost“ (COM(2022)0061),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/696 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí Kosmický program Unie a zřizuje Agentura Evropské unie pro Kosmický program a zrušují nařízení (EU) č. 912/2010, (EU) č. 1285/2013, (EU) č. 377/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 79, 17.3.2023, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. L 333, 27.12.2022, s. 164.

⁽³⁾ Úř. věst. L 333, 27.12.2022, s. 80.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 433, 15.11.2022, s. 6.

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 170, 12.5.2021, s. 149.

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 170, 12.5.2021, s. 178.

⁽⁷⁾ Úř. věst. L 170, 12.5.2021, s. 69.

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 22. února 2021 nazvané „Akční plán pro synergie mezi civilním, obranným a kosmickým průmyslem“ (COM(2021)0070),
- s ohledem na společné sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 16. prosince 2020 nazvané „Strategie kybernetické bezpečnosti EU pro digitální dekádu“ (JOIN(2020)0018),
- s ohledem na rozhodnutí Rady (SZBP) 2019/797 ze dne 17. května 2019 o omezujících opatřeních proti kybernetickým útokům ohrožujícím Unii nebo její členské státy ⁽⁸⁾,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/881 ze dne 17. dubna 2019 o agentuře ENISA, o certifikaci kybernetické bezpečnosti informačních a komunikačních technologií a o zrušení nařízení (EU) č. 526/2013 („akt o kybernetické bezpečnosti“) ⁽⁹⁾,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/452 ze dne 19. března 2019, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic směřujících do Unie ⁽¹⁰⁾,
- s ohledem na rozhodnutí Rady (SZBP) 2017/2315 ze dne 11. prosince 2017, kterým se zřizuje stálá strukturovaná spolupráce a stanoví seznam zúčastněných členských států ⁽¹¹⁾,
- s ohledem na dokument nazvaný „Sdílená vize, společný postup: Silnější Evropa – globální strategie Evropské unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku“ zveřejněný dne 28. června 2016,
- s ohledem na společné sdělení Komise a vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 7. února 2013 nazvané „Strategie kybernetické bezpečnosti Evropské unie: Otevřený, bezpečný a chráněný kyberprostor“ (JOIN(2013)0001),
- s ohledem na rozhodnutí Rady 2014/401/SZBP ze dne 26. června 2014 o satelitním středisku Evropské unie a o zrušení společné akce 2001/555/SZBP o zřízení satelitního střediska Evropské unie ⁽¹²⁾,
- s ohledem na společná prohlášení o spolupráci mezi EU a NATO podepsaná dne 8. července 2014, 10. července 2018 a 10. ledna 2023,
- s ohledem na strategickou koncepci NATO na rok 2022 ze dne 29. června 2022,
- s ohledem na celkovou politiku NATO pro oblast vesmíru ze dne 17. ledna 2022,
- s ohledem na zprávu generálního tajemníka OSN ze dne 13. července 2021 o snižování kosmických hrozeb prostřednictvím norem, pravidel a zásad odpovědného chování a na příslušnou rezoluci Valného shromáždění OSN 76/231 ze dne 24. prosince 2021,
- s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN 77/41 ze dne 7. prosince 2022 o destruktivních testech přímo stoupajících protidružicových raket,
- s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN 75/36 ze dne 7. prosince 2020 o snižování kosmických hrozeb prostřednictvím norem, pravidel a zásad odpovědného chování,
- s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN 62/217 ze dne 22. prosince 2007 o mezinárodní spolupráci při mírovém využívání kosmického prostoru,
- s ohledem na Smlouvu OSN o zásadách činnosti států při výzkumu a využívání kosmického prostoru včetně Měsíce a jiných nebeských těles, která byla přijata na 1499. plenárním zasedání dne 19. prosince 1966,

⁽⁸⁾ Úř. věst. L 129 I, 17.5.2019, s. 13.

⁽⁹⁾ Úř. věst. L 151, 7.6.2019, s. 15.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. L 79 I, 21.3.2019, s. 1.

⁽¹¹⁾ Úř. věst. L 331, 14.12.2017, s. 57.

⁽¹²⁾ Úř. věst. L 188, 27.6.2014, s. 73.

- s ohledem na otevřenou pracovní skupinu OSN pro snižování kosmických hrozeb prostřednictvím norem, pravidel a zásad odpovědného chování, která byla zřízena rezolucí 76/231,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 9. května 2023 o technologiích s kritickým významem pro obranu a bezpečnost: současný stav a budoucí výzvy ⁽¹³⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 18. ledna 2023 o provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky – výroční zpráva za rok 2022 ⁽¹⁴⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 25. března 2021 o provádění směrnice 2009/81/ES týkající se veřejných zakázek v oblasti obrany a bezpečnosti a směrnice 2009/43/ES týkající se transferů produktů pro obranné účely ⁽¹⁵⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 7. října 2021 o stavu schopností EU v oblasti kybernetické obrany ⁽¹⁶⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 12. září 2018 o autonomních zbraňových systémech ⁽¹⁷⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 13. června 2018 o kybernetické obraně ⁽¹⁸⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 8. června 2016 o vesmírných kapacitách evropské bezpečnosti a obrany ⁽¹⁹⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 3. dubna 2014 o komplexním přístupu EU a jeho dopadech na soudržnost vnější činnosti EU ⁽²⁰⁾,
 - s ohledem na Smlouvu o zákazu pokusů s jadernými zbraněmi v ovzduší, v kosmickém prostoru a pod vodou ze dne 5. srpna 1963,
 - s ohledem na Úmluvu o zákazu vojenského nebo jakéhokoliv jiného nepřátelského použití prostředků měnících životní prostředí ze dne 10. prosince 1976,
 - s ohledem na plán pro změnu klimatu a obranu ze dne 9. listopadu 2020,
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9-0334/2023),
- A. vzhledem k tomu, že Evropská unie má programy a schopnosti, které z ní činí kosmickou mocnost;
- B. vzhledem k tomu, že Kosmický program EU a program Unie pro bezpečnou konektivitu (IRIS²) jsou důležité pro evropskou bezpečnost a obranu a pro to, aby EU mohla vystupovat jako důvěryhodný aktér na mezinárodní scéně;
- C. vzhledem k tomu, že činnosti EU v oblasti vesmíru významně přispívají k bezpečnosti občanů v EU i mimo ni; vzhledem k tomu, že toho by žádný jednotlivý členský stát nemohl dosáhnout sám;
- D. vzhledem k tomu, že OSN zřídila otevřenou pracovní skupinu pro snižování kosmických hrozeb prostřednictvím norem, pravidel a zásad odpovědného chování, která se zabývá ochranou kosmických systémů před hrozbami ze strany států;
- E. vzhledem k tomu, že podle Strategického kompasu i podle kosmické strategie EU pro bezpečnost a obranu má vesmír velký význam jako strategická oblast, v níž své civilní, vojenské a hospodářské zájmy prosazují stále asertivnější mocnosti, které se mohou dostat do vzájemného konfliktu;

⁽¹³⁾ Přijaté texty, P9_TA(2023)0131.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. C 214, 16.6.2023, s. 26.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. C 494, 8.12.2021, s. 54.

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. C 132, 24.3.2022, s. 102.

⁽¹⁷⁾ Úř. věst. C 433, 23.12.2019, s. 86.

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. C 28, 27.1.2020, s. 57.

⁽¹⁹⁾ Úř. věst. C 86, 6.3.2018, s. 84.

⁽²⁰⁾ Úř. věst. C 408, 30.11.2017, s. 21.

- F. vzhledem k tomu, že Versailleské prohlášení ze dne 10. a 11. března 2022 zdůrazňuje potřebu vyšších investic do strategických podpůrných schopností, včetně kybernetické bezpečnosti a kosmické konektivity, s cílem posílit obranné schopnosti EU a její operační schopnost při provádění společných bezpečnostních a obranných politik a dalších politik Unie v oblastech, jako je vnější činnost, správa hranic, ochrana kritických prostředků, řešení krizí, humanitární pomoc a pomoc při katastrofách;
- G. vzhledem k tomu, že plnohodnotná ruská invaze na Ukrajinu prokázala potřebnost a strategickou hodnotu satelitních snímků a bezpečné konektivity při identifikaci vojenských cílů, manévrování a obraně, ale odhalila také výzvy, které by – vzhledem k úzkým vazbám mezi oblastmi vesmíru a kybernetiky – měly být řešeny cestou iniciativ mezinárodní správy zaměřených na vesmírné a kybernetické otázky;
- H. vzhledem k tomu, že kosmická bezpečnost má zásadní význam pro zajištění celosvětové stability a může pomoci zmírňovat dopad konfliktů nebo zcela konfliktům bránit;
- I. vzhledem k tomu, že kosmické schopnosti Unie a jejích členských států zajišťují činnosti podstatné pro hospodářství, vědecký výzkum a fungování našich společností;
- J. vzhledem k tomu, že kosmické prostředky mají dvojí užití – slouží civilním účelům, ale současně mají velký význam pro bezpečnost a obranu; vzhledem k tomu, že kosmické schopnosti se staly nezbytnými nejen pro nezávislé hodnocení, rozhodování a jednání, ale jsou nepostradatelné také pro provádění civilních a vojenských operací EU a jejích členských států;
- K. vzhledem k tomu, že Evropské unii hrozí riziko, že přijde o autonomní přístup do vesmíru, takže již nebude moci vysílat své civilní a vojenské družice; vzhledem k tomu, že ztráta přístupu do vesmíru by vedla k ohrožení bezpečnosti, protože EU by byla nucena řídit své mise ze zemí mimo území EU a využívat neevropské nosné rakety;
- L. vzhledem k tomu, že provozovat činnost ve vesmíru se stává mnohem běžnějším, z čehož plyne zvyšující se riziko kolizí a rostoucí množství kosmického smetí a stoupá i počet státních a soukromých subjektů působících v této oblasti; vzhledem k tomu, že v oblasti využití kosmického prostoru probíhá technologické a komerční soupeření a sílí konkurenční boj mezi státy s Kosmickým programem, takže stoupá i potenciál pro eskalaci;
- M. vzhledem k tomu, že rychlý rozvoj soukromého podnikání v oblasti letů do kosmu („new space“) sice nabízí příležitosti pro inovace ve spolupráci s členskými státy, ale představuje rovněž určité výzvy, neboť komerční využití kosmu může mít negativní dopady na kosmickou bezpečnost; vzhledem k tomu, že tyto soukromé kapacity, například satelitní služby Starlink, jsou se smíšenými výsledky využívány v kontextu ruské ilegální útočné války proti Ukrajině;
- N. vzhledem k tomu, že toto zbrojení vede k rozvoji prostředků k neutralizaci nebo dokonce zničení kosmických lodí;
- O. vzhledem k tomu, že hrozby pro kosmické, civilní a vojenské schopnosti Evropské unie a jejích členských států, ať už jsou náhodné či úmyslné, jsou dnes mnohem početnější, jsou obtížně zjištělné a těžko se hledá jejich zdroj, a vzhledem k nárůstu nepřátelského chování založeného na nejednoznačnosti nebo zastrasování;
- P. vzhledem k tomu, že úmyslné vytváření oblastí kosmické třísťe nepřátelskými subjekty, například za použití protidružicových raket, může vést ke kaskádovým kolizím (Kesslerův syndrom), které by znemožnily bezpečný přístup do vesmíru;
- Q. vzhledem k tomu, že neexistuje společná mezinárodní vize prahových hodnot pro reakci na určité jednání v kosmickém prostoru; vzhledem k tomu, že tento nedostatek může vést k náhodné nebo neúmyslné eskalaci;
- R. vzhledem k tomu, že tyto hrozby mají rovněž závažné důsledky pro humanitární pomoc a krizové řízení, neboť kosmické služby jsou často využívány k poskytování pomoci lidem postiženým mimořádnými událostmi (přírodními katastrofami nebo ozbrojenými konflikty); vzhledem k tomu, že ke sledování a řešení těchto výzev, včetně dopadů změny klimatu, je nutné, aby v oblasti kosmických služeb vznikl přístup založený na spolupráci;
- S. vzhledem k tomu, že evropské kosmické schopnosti nejsou dostatečně zabezpečené, přičemž některá evropská kosmická odvětví jsou stále závislá na třetích zemích; vzhledem k tomu, že mezi členskými státy existují rozdíly v tom, do jaké míry jsou jejich vnitrostátní kosmické systémy chráněny a financovány; vzhledem k tomu, že chybí schopnost rychlé a účinné reakce v případě kosmické krize;

T. vzhledem k tomu, že vesmír je rychle rostoucím hospodářským odvětvím; vzhledem k tomu, že podle zprávy o koordinovaném každoročním přezkumu obrany z roku 2022 se zdá, že oblasti vesmíru a kyberprostoru jsou méně financovány než tradiční oblasti, jako je vzduch, pevnina a moře; vzhledem k tomu, že souhrnné roční výdaje členských států na civilní kosmické operace odpovídají pouhé šestině výdajů Spojených států a jsou podstatně nižší než výdaje Číny; vzhledem k tomu, že v důsledku těchto velkých rozdílů je obtížné dosáhnout cíle EU, kterým je otevřená strategická autonomie ve vesmíru;

1. vítá závěry a velký rozsah ambicí doporučení obsažených v Kosmické strategii EU pro bezpečnost a obranu, které naplňuje velká očekávání evropských aktérů v oblasti vesmíru; vyzývá k rychlé a účinné realizaci doporučených kroků v souladu s hlavní unijní zásadou otevřené strategické autonomie;

2. konstatuje, že v plánu EU pro změnu klimatu a obranu se uvádí, že změna klimatu je „multiplikátor hrozeb, který zásadním způsobem ovlivňuje naši dlouhodobou bezpečnost“, a stanoví konkrétní opatření k řešení stále významnější provázanosti mezi klimatem a bezpečností; zdůrazňuje, že je důležité pozorně sledovat změnu klimatu s využitím kosmických schopností EU a podávat příslušné zprávy, protože změna klimatu bude mít rozsáhlé důsledky pro bezpečnost EU, bude mít vliv na migraci, a konflikty v okolních regionech a dopady na zabezpečení potravin, výrobu energie a mezinárodní obchod;

Ochrana a odolnost kosmických systémů a služeb

3. považuje kosmické systémy a družice za kritickou infrastrukturu, kterou je třeba chránit a posilovat; konstatuje, že z důvodu rostoucích rizik, která představuje kosmická třísť, a kvůli hrozbám ve vesmíru a vůči kosmickým systémům na povrchu i v kosmu je nezbytné posílit odolnost evropské kosmické infrastruktury, dodavatelských řetězců a služeb;

4. vítá návrh strategie vypracovávat utajovanou každoroční analýzu kosmických hrozeb, aby si EU a členské státy společně uvědomily rozsah těchto hrozeb a opatření, která je třeba přijmout k jejich účinnému řešení;

5. konstatuje, že 11 z 27 členských států již zavedlo vnitrostátní předpisy týkající se vesmíru; vítá iniciativu Komise navrhnout právní předpisy EU pro oblast vesmíru, které stanoví společný, harmonizovaný a soudržný rámec pro bezpečnost a udržitelnost, který posílí odolnost a strategickou autonomii kosmických služeb EU, zabrání nadměrné fragmentaci globálního kosmického trhu a přispěje k posílení konkurenceschopnosti evropského průmyslu tím, že bude vytvářet pobídky k využívání kosmických služeb v široké škále unijních politik; poukazuje na to, že členské státy a širší kosmický průmysl, včetně významných průmyslových subjektů a malých a středních podniků, tento koherentní, harmonizovaný rámec netrpělivě očekávají; zdůrazňuje, že je třeba vytvořit účinný regulační rámec pro nové soukromé společnosti z odvětví „new space“ se sídlem v Evropské unii, který bude klást značný důraz na ochranná opatření a bezpečnost informací v souladu s bezpečnostními potřebami Unie; vyzývá k zavedení zvláštních opatření, která zajistí, aby tyto soukromé společnosti poskytující služby v kosmické oblasti byly v době krize považovány za soukromé subjekty pověřené výkonem veřejné služby, neboť tak se zamezí tomu, že by byl přístup ke kosmickým službám, zejména družicové komunikaci, přerušen nebo se zhoršil; vybízí Komisi, aby do nových právních předpisů týkajících se vesmíru zahrнула otázky registrace, odpovědnosti a environmentálních norem;

6. vyzývá k posílení mezinárodních normativních a kapacitních zdrojů pro řízení kosmického provozu a ke stanovení společných prahových hodnot pro reakci na činnost ve vesmíru, aby bylo možné lépe chránit infrastrukturu EU, členských států a soukromých společností na oběžné dráze; trvá na tom, že EU by se neměla spoléhat na systémy třetích stran pro sledování vesmíru; vyzývá proto Evropskou unii a její členské státy, aby zvýšily své úsilí v oblasti sledování vesmíru a objektů na oběžné dráze s cílem snížit riziko kolize; připomíná, že je důležité posílit kybernetickou bezpečnost kosmických systémů i pozemních terminálů před kybernetickými útoky; vyzývá k posílení mezinárodní spolupráce a koordinace v oblasti řízení kosmického provozu a ke snížení environmentální stopy kosmického odvětví;

7. zdůrazňuje, že na úrovni EU je třeba zvyšovat povědomí o významu civilních i vládních uživatelů veřejně regulované služby Galileo a nové diferenciatory této služby, jako je služba vysoké přesnosti, ověřovací služba a služba nouzového varování, a to synergicky s pozorováním Země a bezpečnou komunikací, s cílem posílit operační schopnost EU jednat ve všech fázích řízení rizik katastrof a účinně řešit vyvíjející se hrozby;

8. vyjadřuje politování nad velkou závislostí Unie na jiných zemích, pokud jde o údaje o pozorování a sledování vesmíru (SST); žádá Komisi a členské státy, aby zvýšily investice do detekčních kapacit SST s cílem podpořit rozvoj rozsáhlejší evropské databáze ve spolupráci s konsorciem EU SST;

9. vyzývá k urychlenému vytvoření konstelace bezpečné konektivity IRIS² za účasti kosmického odvětví v celé Evropě, včetně malých a středních podniků, a k tomu, aby byla připravena k použití s cílem poskytovat stálý přístup ke službám bezpečné a svrchované konektivity, které budou odpovídat provozním potřebám EU a členských států, a aby byly dokončeny stávající složky Kosmického programu Unie s cílem posílit odolnost kritické infrastruktury členských států; domnívá se, že IRIS² je dokladem významu zabezpečeného satelitního připojení, a to i prostřednictvím kvantového šifrování, a pozorování Země z vesmíru jako kritických faktorů; dále zdůrazňuje význam systému IRIS² pro účinné provádění společné bezpečnostní a obranné politiky EU, neboť poskytuje podporu misím a operacím v zahraničí a slouží jako klíčový nástroj k zajištění bezpečnosti citlivých digitálních komunikací;

10. vítá návrh na zahájení programu EU pro služby pozorování Země určeného k využití ze strany států, pokud jde o citlivé aplikace v oblasti bezpečnosti a obrany; vyzývá Komisi, aby zadala vypracování studie, která by analyzovala proveditelnost takové služby a zajistila pro tento účel dostatečné finanční prostředky;

11. zdůrazňuje významný přínos programu Copernicus k misím souvisejícím s pozorováním Země, včetně aplikací souvisejících s bezpečností;

12. žádá, aby se z bezpečné infrastruktury pro konektivitu na více oběžných drahách stala skutečně globální služba, která by zahrnovala i oblasti, které jsou v současnosti nedostatečně pokryty, jako je Arktida; vyzývá k zajištění přístupu subjektů působících v oblasti veřejné bezpečnosti a obrany ke společným družicovým službám ve strategicky významných oblastech s cílem podpořit provoz kritické infrastruktury, řešení krizí a získávání poznatků o situaci;

13. zastává názor, že v zájmu zachování kontinuity služby v případě incidentu je nezbytné zajistit, aby družice byly koncipovány tak, aby je nebylo nutné záhy modernizovat, a aby byly ve fázi vývoje očekávány pravděpodobné scénáře útoků; trvá na tom, že je třeba zachovat autonomní pozemní systémy, aby se zabránilo dlouhodobým negativním účinkům, které mohou vyplynout z omezeného přístupu do vesmíru, a že ochranná opatření musí být posílena systematickým začleňováním požadavků na kybernetickou bezpečnost již od návrhu prostřednictvím stále spolupráce se soukromým sektorem a po celou dobu životnosti stávajících složek;

14. konstatuje, že kosmické schopnosti EU umožňují chránit kosmickou infrastrukturu, zvyšovat její odolnost, zlepšovat příspěvek evropských kosmických zařízení k operačním obranným a bezpečnostním kapacitám a zajistit, aby odrazující a obranné úsilí bylo zachováno i v případě, že útoky nebo odmítnutí služby ve vesmíru poškodí kritickou infrastrukturu; je znepokojen tím, že reálně hrozí nekontrolovaný vývoj nových technologií „new space“; požaduje proto, aby na evropské úrovni probíhalo přísnějšímu posuzování a monitorování rizik militarizace, zejména ve zvláště citlivých oblastech, jako je přístup do vesmíru a operace na oběžné dráze;

15. zdůrazňuje, že schopnost autonomního přístupu do vesmíru je zásadním prvkem evropské politiky pro oblast vesmíru; s politováním konstatuje, že EU v současnosti nemá autonomní přístup do vesmíru, což ohrožuje mise související s bezpečností a obranou; zastává proto názor, že je třeba vyvinout zvláštní úsilí založené na synergiích s cílem podpořit dlouhodobou výrobu a konkurenceschopnost evropských nosných raket; vyzývá EU a její členské státy, aby při výběru nosných raket uplatňovaly zásadu evropské preference s cílem zajistit hospodářskou udržitelnost evropského odvětví nosných raket a snížit závislost na nosných raketách vyráběných mimo EU, jakož i při výběru kosmických dat a služeb veřejnými orgány; vyzývá Komisi, aby vypracovala komplexní strategii pro politiku Unie pro nosné rakety, která by upřednostňovala autonomní přístup do vesmíru, redundantní kapacity, opětovné použití a škálovatelnost a která by se vztahovala na všechny druhy misí, všechny oběžné dráhy a všechny druhy užitečného zatížení, a aby využívala technické odborné znalosti Evropské kosmické agentury;

16. zdůrazňuje, že je třeba podporovat zřizování geograficky diverzifikovaných kosmodromů a odpalovacích komplexů na území EU, což posílí strategickou autonomii EU v kosmické oblasti; konstatuje, že musí platit, že kosmické prostředky členských států smějí být vypouštěny z území třetích zemí nebo prostřednictvím služeb vypouštění družic mimo EU pouze ve výjimečných a odůvodněných případech; vyzývá k tomu, aby se ze stávajících i budoucích kosmodromů na území Unie staly skutečně evropská zařízení a aby byly na jejich provoz a bezpečnost vyčleněny finanční prostředky EU; vyzývá k vytvoření společné platformy pro zadávání veřejných zakázek na služby vypouštění družic do vesmíru s cílem uspokojit potřeby Unie i jejích členských států;

17. zdůrazňuje, že je třeba podporovat rozvoj reaktivních kosmických systémů, které jsou schopny v krátké době umístit na různé oběžné dráhy malé družice, a řešit tak konkrétní provozní potřeby a nedostatky v kapacitách související s nedostatkem nebo poškozením stávajících kosmických prostředků;

18. uznává, že některé oběžné dráhy jsou již nyní přetíženy družicemi a kosmickou tříští, což komplikuje budoucí rozvoj vesmírných činností a zvyšuje rizika, a v tomto ohledu zdůrazňuje, že je třeba monitorovat a řídit stávající kosmická tříšť a nalézt způsoby, jak snižovat množství kosmické tříště, kterou budou lety do kosmu vytvářet v budoucnosti;

19. vítá nedávnou inauguraci kosmodromu Esrange ve Švédsku, díky níž se zvýší odolnost EU, protože vedle kosmodromu ve Francouzské Guyaně nabídne druhé místo pro vypouštění družic z území Unie; vítá nedávné investice do odpalovacího bloku „Diamant“ na guyanském kosmodromu, z nějž mají startovat malé a střední nosné rakety, s cílem diverzifikovat unijní kapacity;

Reakce na škodlivé nebo nepřátelské aktivity ve vesmíru

20. konstatuje, že vzhledem k zintenzivnění hrozeb v kosmickém odvětví musí EU a její členské státy posílit své schopnosti a správu, pokud jde o co nejrychlejší odhalování hrozeb, zjišťování subjektů, které za nimi stojí, a jejich řešení; vítá závěr uvedený v kosmické strategii, že jsou zapotřebí nové vládní kapacity a služby pro pozorování Země;

21. zdůrazňuje, že nepřilíš častá veřejná odhalení nepřátelských aktivit kosmických mocností, které útočí na kritické vesmírné infrastruktury, svědčí jak o skutečné hrozbě potenciálních nepřátelských činností, tak o problémech s přesným určením původu těchto hrozeb; v této souvislosti připomíná, že dne 15. listopadu 2021 Rusko použilo přímo stoupající protidružicovou raketu ke zničení jednoho ze svých starších satelitů pro elektronické odposlechy, čímž vzniklo velké množství kosmické tříště; dodává, že Rusko nakonec potvrdilo, že tuto operaci provedlo jako test, neposkytlo však podrobnosti o použitých prostředcích; připomíná, že realita těchto hrozeb je rovněž dostatečně doložena, aby mohla být projednána v rámci konference o odzbrojení v Ženevě v návaznosti na rezoluci 76/231 snižování kosmických hrozeb prostřednictvím norem, pravidel a zásad odpovědného chování; vyzývá k vytvoření ochranných opatření proti rostoucímu riziku militarizace vesmíru;

22. vyzývá k obezřetnosti, pokud jde o vývoj citlivých technologií malými soukromými subjekty, které jsou zranitelnější vůči akvizicím nepřátelskými nebo nepřátelskými subjekty a mohou vytvářet riziko nekontrolovaného šíření; dále žádá členské státy a Komisi, aby zajistily plné dodržování osmi kritérií společného postoje 2008/944/SZBP⁽²¹⁾ a pravidel nařízení o zboží dvojího užití, pokud jde o vývoz kosmických technologií⁽²²⁾;

23. zdůrazňuje, že získávání poznatků o kosmické oblasti (Space Domain Awareness – SDA) je nezbytné pro to, aby bylo možné zjišťovat a sledovat původce případných hrozeb a aby členské státy mohly v případě útoku ve vesmíru přijmout správná rozhodnutí; připomíná, že reakce na útok musí být vždy přiměřená jeho povaze a musí zohledňovat nekinetické i kinetické akce a jejich reverzibilitu; zdůrazňuje, že jen málo členských států má v současné době nezbytné kapacity pro přesné SDA, a proto je důrazně vybízí, aby poskytovaly informace potřebné k určení původců nepřátelského jednání, přičemž pro tyto informace bude třeba vytvořit bezpečné, spolehlivé a spolehlivé komunikační a výměnné kapacity na úrovni EU; zdůrazňuje, že součástí výměny informací by měla být i častá výměna osvědčených postupů mezi členskými státy za účasti orgánů EU;

24. oceňuje, že strategie obsahuje návrh na změnu rozhodnutí 2021/698 tak, aby bylo možné určovat původce hrozeb, kterým čelí služby Kosmického programu, a odstraňovat je; požaduje konkrétnější odpovědi na otázky týkající se mechanismů solidarity, které mají být zavedeny na evropské úrovni; vyzývá k další práci na tom, aby byla doložka o vzájemné pomoci (čl. 42 odst. 7 Smlouvy o EU) připravena k použití prostřednictvím testování a dohody o způsobech identifikace útoku a přípravy nezbytných mechanismů reakce; vítá příslib vytvořit zvláštní soubor nástrojů doplňujících kyberdiplomacii a hybridní nástroje, který by pomohl řešit různé hrozby v kosmické oblasti;

25. zdůrazňuje, že pro testování a validaci reakce EU na kosmické hrozby a pro budování většího společného povědomí o kosmických hrozbách a společné strategické kultury v kosmické oblasti mají velký význam cvičení;

26. připomíná úzkou vazbu mezi kosmickou a kybernetickou oblastí; v této souvislosti zdůrazňuje, že reakce a iniciativy EU ve vesmíru by měly být vzájemně koherentní a měly by zohledňovat výzvy, které jsou vlastní oběma oblastem;

27. vyzývá EU a členské státy, aby přijaly politiky týkající se testování protidružicových systémů se zvláštním zaměřením na zákaz destruktivních zkoušek;

Konkurenceschopnost a investice

28. vyzývá EU, aby přijala skutečnou průmyslovou politiku a byla schopna čerpat z konkurenceschopného průmyslu, v případě potřeby i prostřednictvím vytváření významných projektů společného evropského zájmu; domnívá se, že podpora EU, která má členským státům umožnit rozvoj jejich kapacit, musí být ku prospěchu evropským průmyslovým subjektům (jak dlouhodobě existujícím skupinám, tak inovativním malým a středním podnikům a začínajícím podnikům); zároveň podporuje rozsáhlé a přitom riskantní investice do klíčových kosmických a kybernetických technologií, včetně přelomových technologií, s cílem snížit strategickou závislost na třetích zemích, mimo jiné prostřednictvím společného zadávání veřejných zakázek na kritické součásti a zabezpečení dodavatelských řetězců kritických surovin; zdůrazňuje, že pro odhalování a monitorování vzniku závislosti na třetích zemích má velký význam středisko pro sledování kritických technologií, které provozuje Komise; vyzývá Evropskou komisi, aby zajistila soulad mezi zákonem o kritických surovinách a nezbytnými potřebami kosmické oblasti, pokud jde o bezpečnost a obranu;

29. poukazuje na to, že nejsou dostatečně využívány údaje poskytované různými složkami Kosmického programu EU; vyzývá ke zlepšení ve využívání kosmických dat a služeb EU ze strany veřejných orgánů, zejména v oblasti bezpečnosti a obrany;

⁽²¹⁾ Společný postoj Rady 2008/944/SZBP ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanovují společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu (Úř. věst. L 335, 13.12.2008, s. 99).

⁽²²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/821 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí režim Unie pro kontrolu vývozu, zprostředkování, technické pomoci, tranzitu a přepravy zboží dvojího užití (Úř. věst. L 206, 11.6.2021, s. 1).

30. zdůrazňuje, že mají-li být rozvíjeny vesmírné schopnosti, musí být zdroje přidělené na vesmír v příštím víceletém finančním rámci podstatně navýšeny, a to i na podporu agentur EU, jako je Agentura EU pro Kosmický program (EUSPA), Satelitní středisko EU (SatCen) a Evropská obranná agentura, s cílem reagovat na rostoucí potřeby Unie a jejích členských států v oblasti kosmických schopností a odolnosti, zejména pokud jde o přístup do vesmíru, pozorování Země, získávání poznatků o situaci ve vesmíru, bezpečnou konektivitu, vyspělou navigaci a určování polohy a času (PNT) a související služby poskytované uživatelům; zdůrazňuje zejména, že je třeba poskytnout více finančních prostředků na řízení kosmického provozu a sledování vesmíru, aby bylo možné chránit kosmickou infrastrukturu EU a reagovat na hrozby; upozorňuje na potřebu zajistit soudržnost a viditelnost všech zdrojů, které jsou tak či onak přidělovány na evropskou politiku pro oblast vesmíru prostřednictvím různých nástrojů;

31. vyzývá k větší soudržnosti mezi stávajícími nástroji, aby se zabránilo zbytečnému zdvojování investic; považuje za zásadní, aby bylo financování prostřednictvím těchto nástrojů řádně rozděleno s ohledem na kapacity, které jsou k dispozici jak na úrovni Unie, tak na úrovni jejích komerčních subjektů; podporuje společnou koordinaci projektů Evropského obranného fondu, Kosmického programu EU, programu Horizont Evropa a stále strukturované spolupráce s cílem urychlit rozvoj příslušných kapacit; zdůrazňuje význam synergií mezi programy EU a národními programy – civilními, kosmickými a obrannými – při naplňování potřeb v oblasti kapacit;

32. vyzývá ke zlepšení technických dovedností potřebných ve veřejné správě a podnicích prostřednictvím dalších investic do vzdělávání, zejména v oblasti bezpečnostních a obranných aspektů kosmické oblasti; konstatuje, že je důležité zvýšit investice do vzdělávání souvisejícího s vesmírem na všech úrovních vzdělávání se silným důrazem na větší rovnost žen a mužů v oblasti vesmíru, neboť pouze 30 % pracovní síly v mezinárodním měřítku tvoří ženy;

Správa

33. zdůrazňuje, že odolnost EU a členských států a jejich reakce na potenciální nepřátelské akce ve vesmíru, zejména na úmyslné jednání ohrožující kosmické prostředky EU, jako je testování protidružicových zbraní, se musí opírat o jasnou, pružnou a pohotovou správu, a řešit tak nedostatky vyplývající ze stávající roztržitosti pravomocí v přístupu EU k vesmíru a obraně a posílit odpovědnost všech aktérů zapojených do různých složek Kosmického programu EU;

34. domnívá se, že každá složka Kosmického programu má mít svou samostatnou správu; zdůrazňuje, že tyto složky, které mají zásadní dopad na bezpečnost členských států, vyžadují harmonizovanou správu, do níž jsou zapojeny členské státy a která umožňuje ochranu informací;

35. vítá koncepci správy programu Galileo a evropské služby pro pokrytí geostacionární navigací, neboť zvolený přístup má zásadní význam pro řádné fungování architektury kosmického programu EU a pro odolnost systému; připomíná, že je důležité tuto jednotnou linii velení rozšířit a jasně rozdělit úkoly mezi všechny jednotlivé složky Kosmického programu EU;

36. zdůrazňuje, že pokud by měly být v programu Copernicus prováděny změny, které by mu umožnily plnit požadavky na obranu, měly by podléhat vhodné správě za účasti SatCen; konstatuje, že SatCen plní důležitou funkci jediné kolektivní kapacity geoprostorového zpravodajství, která Unii a jejím členských pomáhá při autonomním rozhodování a jednání;

37. zdůrazňuje, že je důležité zajistit soudržnost a dále rozvíjet projekty stále evropské strukturované spolupráce v oblasti satelitních snímků z vládních zdrojů, kosmických protiraketových systémů včasného varování, vojenských PNT a obrany kosmických prostředků; věnuje pozornost včasné realizaci projektů stále strukturované spolupráce v oblasti projektů rozvoje kapacit souvisejících s vesmírem;

38. připomíná, že správa nesmí zdvojovat stávající prostředky nebo obcházet členské státy v oblastech, jako je například přiřazování hrozeb, které je z velké části založeno na schopnostech jednotlivých států; v této souvislosti zdůrazňuje, že v této oblasti lze užitečně využít zkušeností a odborných znalostí EUSC a jejího vztahu důvěry s členskými státy a průmyslem; zdůrazňuje, že je třeba dále navýšit finanční prostředky SatCen, aby mohlo účinně provádět své operace s ohledem na zvýšenou poptávku po jeho produktech v posledních letech;

Spolupráce a partnerství

39. konstatuje, že měnící se geopolitický kontext musí vést EU a její členské státy k dosažení společných a koordinovaných postojů, aby mohly jednat při vytváření mezinárodních norem; vyzývá EU, aby při rozvoji mezinárodních norem ve vesmíru ujala aktivnější zprostředkovatelské úlohy; podporuje mnohostranná řešení v rámci OSN týkající se správy kosmického prostoru; vyzývá EU a její členské státy, aby aktivně usilovaly o mnohostranné dohody, včetně případných revizí mezinárodních smluv, zejména v oblasti řízení kosmického provozu, a aby znovu potvrdily, že se na tuto oblast vztahuje mezinárodní humanitární právo; zdůrazňuje, že v OSN je třeba vytvořit účinný rámec pro koordinované získávání poznatků o situaci ve vesmíru a vypracovat normy a zásady pro odstraňování kosmické tříště; vyzývá EU a členské státy, aby znovu potvrdily závazky týkající se opatření v oblasti transparentnosti a budování důvěry s cílem pokročit v nových opatřeních v oblasti vesmírné bezpečnosti s ohledem na současné hrozby; konstatuje, že je zapotřebí mezinárodní právní rámec upravující činnost nových soukromých společností podnikajících v oblasti vesmíru („new space“);

40. zdůrazňuje, že je důležité rozvíjet spolupráci se strategickými partnery a zároveň zajistit strategickou autonomii EU a její schopnost samostatně řešit veškeré hrozby pro své vesmírné prostředky a zájmy ve vesmíru; podporuje pokračování dialogu s USA, přičemž je třeba neztrácet ostražitost, pokud jde o riziko, že by se USA snažily ovlivňovat vize, standardy a normy, na jejichž definování se členské státy nepodílely, či přímo prosazovat vlastní představy; vyzývá k hlubší spolupráci a vytvoření aliancí s širším souborem strategických partnerů EU;

41. konstatuje, že NATO vede strategické úvahy týkající se kosmické oblasti; konstatuje však, že EU sama i prostřednictvím svých členských států již má propracovanější programy, kapacity a instituce, které nejdou proti aktivitám NATO v této oblasti; vyzývá k užší spolupráci mezi EU a NATO na základě společné analýzy hrozeb, a to v oblastech společného zájmu, například prostřednictvím společné odborné přípravy a cvičení, výměny osvědčených postupů a setkání mezi zaměstnanci, přičemž je třeba zajistit, aby role, kompetence a autonomie obou organizací byly důsledně zachovány a aktualizovány prostřednictvím průběžného dialogu a úvah; připomíná, že EU a NATO již otázky vesmíru projednávají v rámci svého strukturovaného dialogu o odolnosti;

42. zdůrazňuje úlohu Evropské kosmické agentury (ESA) jako technické agentury, která mimo jiné přispívá k provádění politiky EU pro oblast vesmíru; připomíná, že spolupráce s ESA musí probíhat způsobem, který chrání základní zájmy Unie;

43. poukazuje na to, že EUSPA, která je pověřena poskytováním komerčních a vládních služeb a zajišťováním provozní bezpečnosti družicových systémů, by měla i nadále posilovat svou úlohu při zajišťování bezpečnosti kosmických systémů, které jsou v provozu, a přispívat tak ke strategické autonomii EU;

°
° °

44. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, Evropské službě pro vnější činnost a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.
